Поштарина плаћена у готову

НОВИ САД
четвртак
12 октобра 1939
Година V
Бр. 238(1.317)

ДАН

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ

Независни информативни дневник
Излази сваког дневно осим понедељника
Примерак 1 дин.
Месечна претплата 20 д. за земљу 50 за иностранство
Огласи по тарифи

Редакција и администрација. Краља Александра 7. — Телефони: 21-05 — 21-06. Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду број 58.460. — Поштански фах број 178. — Рукописи се не враћају

После говора г. Даладјеа преко радија

г. Рузвелт се неће примити посредништва у европском конфликту

Вашингтон, 11 октобра. — Авас јавља:

ГОВОР Г. ДАЛАДЈЕА УЧИНИО ЈЕ КРАЈ АГИТАЦИЈИ КОЈУ СУ ВОДИЛИ СЕНАТОРИ У ЦИЉУ ДА Г. РУЗВЕЛТА НАГНАЈУ ДА СЕ ПРИМИ ПОСРЕДНИШТВА У САДАШЊЕМ ЕВРОПСКОМ КОНФЛИКТУ.

Као што је познато са полузваничне немачке стране, г. Рузвелту је била достављена ова сугестија, али из блиске околине г. Рузвелта изјављује се да он нема намере да се те мисије прими ни у ком случају пре но што би добио пристанак Француске и Велике Британије. Одлучан тон јучерашњег говора г. Даладјеа, нарочито пасус у коме се каже да ће Француска наставити рат све док не буду створене праве гарантије за безбедност свих народа, у Белој кући изазвао је утисак да ти услови које је поменуо г. Даладје нису наступили, па, према томе, да нема места неком посредовању г. Рузвелта. Говор г. Даладјеа учиниће да Сједињене америчке државе пожуре са укидањем ембарга оружја. У том смислу значајно је то да је г. Даладје говорио преко радиа.

Вашингтон, 11 октобра. (А.А.) — Авас јавља:

Приликом пријема новинара г. Рузвелт је одбио сваку мисао о посредовању у европском сукобу. Г. Председник је изјавио да у вези са европским ратом није учињена никаква понуда нити било какво сондирање мира.

Концентрација совјетске војске према Ирану и Авганистану

Париз, 11 октобра. — Из Ирана стижу све узбудљивије вести о великим концентрацијама руске војске на границама Ирана и Авганистана. Према неким тумачењима ради се о припремама да удари преко Ирана и Авганистана у Индију и на Индиски Океан, а према другим вестима, које су вероватније, ради се о притиску на Турску, коју Русија жели под сваку цену да придобије за склапање црноморског уговора.

ПОВРАТАК БАНА Г. ДР. РАДИВОЈЕВИЋА ИЗ БЕОГРАДА

Бан г. др. Јован Радивојевић, који је службеним послом боравио у Београду, синоћ се вратио у Нови Сад.

ЕСТОНСКА ВЛАДА ПОДНЕЛА ОСТАВКУ

Талин, 11 октобра. — (А. А.) Рајтер јавља:

Естонска влада дала је оставку.

ФИНСКА ЕВАКУИШЕ ХЕЛЗИНКИ

Штокхолм, 11 октобра. — (А.А.) Рајтер јавља:

Због тежине ситуације финска влада донела је одлуку да добровољно евакуише Хелзинки, Виборг, Тунерфорс и Або. Четвртина становништва из Хелзинкиа биће евакуисана сутра, а још једна четвртина у четвртак.

Како се сазнаје, совјетске трупе још се не концентришу на граници, али се појачавају стално одреди.

Балкански споразум проширује се и на Бугарску?

Букурешт, 11 октобра. — Румунска влада наставља акцију за организовање фронта мира на Балкану. Пре свега ради се о проширењу Балканског споразума који преговорима између Турске и Русије добија велико значење. Проширење тог савеза на Бугарску сада је предмет преговора са Софијом. Није искључено да у овај фронт мира балканских држава буде укључена и Мађарска, која има као свој главни циљ у садашњем часу да остане изван садашњих сукоба у Европи.

ОПЕРАЦИЈЕ НА ЗАПАДНОМ ФРОНТУ

Уз велике напоре заустављено је продирање воде у Сигфридову линију

Париз, 11 октобра. (А.А.) — Авас јавља:

Између Мозела и Саре на целом фронту на коме су француске трупе нагризле непријатељске линије и утврдиле се на заузетим теренима, немачке трупе појачавају активност. Изгледа да се њихова команда нервира. Од пре више дана у свако доба и на свима тачкама непријатељ упућује патроле у циљу извиђања линије, снага и оружја против кога се бори. Од јутрос се јавља да је требало да отпочну борбе са ручним гранатама. Вечерашњи француски коминике, чија је дискреција и даље егземпларна, помиње те паклене борбе кратком напоменом „Врло велика активност непријатељских извиђачких елемената. То значи, треба по сваку цену заробити једног француског војника, како би немачки генералштаб добио тачна обавештења, која му, како изгледа, недостају. Пошто непријатељске патроле нису могле да оперишу по ноћи из бојазни да не буду заробљене и пошто практично нису успеле да опколе француску претстражу, да разоружају њено људство, да их заробе и одведу, тактика се ипак није мењала, али немачки извиђачки одреди сваки пут постају бројно јачи, међутим, без већег успеха. Да ли је психолошки разлог који гура немачку команду да по сваку цену заузме део територије који је морала да напусти или можда изненадна поплава Рајне код њених истурених положаја ствара бојазан од поплава које су последњи пут забележене крајем јула, чак и у самој Сигфридовој линији. Продирање воде у Сигфридову линију, о чему је већ јављено, тешком је муком заустављено. Упорност патрола, покушаји мањих брзих упада према линијама које су у пуној приправности, те упорност и поред узастопних неуспеха, показује, како изгледа, у сваком случају све друго само не равнодушност и неограничено самопоуздање које су манифестовали непријатељски најовлашћенији претставници.

АМЕРИЧКИ РАДНИЦИ ЗА ПОЛИТИКУ Г. РУЗВЕЛТА

Њујорк, 11 октобра. — Г. Џон Луис, претседник америчког синдиката, у једној изјави датој новинарима, одлучно се изјаснио за политику г. Рузвелта и тражио хитно укидање Закона о неутралности. Сматра се да је политика г. Рузвелта добила на тај начин врло јаку потпору.

ТЕШКА КАНОНАДА НА ФРАНЦУСКО-НЕМАЧКОМ ФРОНТУ

Луксембург, 11 октобра. — Са француско-немачког фронта чује се стално тутњава тешке артилерије, коју Немци непрекидно појачавају. У акцију су ступили немачки „батаљони смрти“, наоружани ручним гранатама. Циљ њихових акција је заробљавање што већег броја француских војника. Са француске стране се тврди да ова акција доса да није дала никакав резултат.

ВАЗДУХОПЛОВНА НАДМОЋНОСТ ЕНГЛЕСКО-ФРАНЦУСКА СТАЛНО РАСТЕ

Лондон, 11 октобра. — Ваздухопловни сарадник „Дејли Телеграфа“, у вези са јучерашњим експозеом министра за ваздухопловство г. Кингсли Вуда, пише да Британија данас месечно може да производи бар 2000 апарата, а Француска бар хиљаду, тако да је очигледно да ваздухопловна надмоћност Француско-енглеска стално расте.

ЈЕДНА УСПОМЕНА ОД ПРЕ 25 ГОДИНА

Лондон, 11 октобра. — У вези са јучерашњим говором г. Хитлера, лондонска радио станица потсећа да је на исти дан пре 25 година кајзер Вилхелм казао ово: „Тешко онима који желе да нас нападну! Бог [illegible]“

Закључен је пакт о међусобној помоћи између Совјетске Русије и Литве

Вилно и област око Вилна Русија уступа Литви

Москва, 11 октобра. — (А. А.) ДНБ јавља:

Преговори између Совјетске Русије и Литве, који су трајали од 3 до 10 октобра, завршени су у току ноћи између уторника и среде. Они су завршени тиме да се град Вилно и област Вилна предају Литви и да је потписан пакт о међусобној помоћи у коме је Совјетској Русији, између осталог признато право да у Литви држи јединице своје суводемне војске и својих ваздухопловних снага.

На преговорима су узели учешћа са совјетске стране гг. Стаљин, претседник савета комесара и комесар за иностране послове Молотов, помоћник комесара за спољне послове г. Пањомкин и совјетски отправник послова у Ковну Поздњаков; а са литванске стране гг. Урбшис, министар иностраних послова, претседник владе Бизаускас, армиски генерал Растикис и литвански посланик у Москви Наткевичиус.

РУСКИ УТИЦАЈ У БУГАРСКОЈ

Будимпешта, 11 октобра. — „ПЕСТЕР ЛОЈД“ доноси занимљив извештај од свог дописника у Софији у коме се каже:

„За време дугогодишњих борби Бугара за своје ослобођење испод турскога јарма и грчкога утицаја гежили су бугарски интелектуалци, још много пре ослобођења, за унутарњом везом са Русијом. Велику активност у томе правцу развијале су бројне бугарске колоније у Цариграду ,у којима су били богати трговци и занатлије. Са руском помоћу најзад постигнуто ослобођење још је више подигло руски утицај у Бугарској. У политичким круговима осећала су се два стремљења: за и против Русије. Такозвана конзервативна партија била је русофилска и борила се против либерала, који су раније нагињали немачком односно своједобно аустро-угарском утицају и звали су се аустрофили. Жртве ових политичких борби бивали су велики државници као Стеван Стамболов и Димитрије Петков, плаћајући борбу сопственим животом. Друга жртва, ако и не крвна, био је и Александар Батенберг, први кнез треће Бугарске, јер је његова оставка требала да донесе мир зараћеним странама.

У бугарској литератури и народном развићу још се више осећао руски утицај. С обзиром на сродност језика свима интелектуалцима и студентима лако је било упознати дела руске литературе, која је стојала под утицајем напредних и револуционарних духова. Још пре ослобођења највећи бугарски песник и борац за слободу Христо Ботев стојао је сасвим под утицајем руске револуционарне школе као и Сава Раковски, Иван Лазов и остали песници и књижевници. Бугарски дух, чије је стремљење ка култури и знању било све осетније, налазио је своје путовође у делима руске књижевности... И са своје стране руска држава учинила је све могуће, преко свога посланства и многим стипендијама, да се овај утицај повећа. Многи бугарски младићи примани су у кадетске корпусе, на универзитет, академије и остале институте. Млађи и старији официри ишли су у руску војну и поморску академију. Руски утицај достигао је највишу тачку после избијања руске револуције. Бугарска држава задрхтала је под страхом комунистичких немира, којима су многе хиљаде пале као жртве И бугарска земљорадничка странка јима су многе хиљаде пале као жртва на челу са Александром Стамболиским, који је био потписник Нејског уговора о миру, мило се гледала са Русијом и руским пријатељством.

Данас поново доживљујемо буђење Словенства. Изјаве симпатија према Русији из дана у дан све су живље. Крупним словима дневни листови доносе вести о социјалном уређењу и новотаријама државне управе у крајевима Пољске, што их је Русија заузела и што се свугде са највећим интересовањем прати.

Све поменуте чињенице, језичко сродство, стари пријатељски односи пре и после ослобођења, јачали су све више руски утицај. Кад су листови донели вест о надирању руских трупа, те су вести у Бугарској примљене са задовољством.

КО ЈЕ ГЕНЕРАЛИСИМ ФРАНЦУСКО-БРИТАНСКЕ ВОЈСКЕ?

Генерал Морис Гамлен

Генерал Морис Гамлен је најбољи тип генерала, али, истовремено, и пре свега, најбољи тип француског генерала. Он зна да француски војник није аутомат и машина, већ биће које мисли. Од Гамлена потиче изрека: „Извесним пуковима не треба командовати; треба их само убеђивати“.

У доколици, генерал Гамлен је философ. Када им времана, воли да чита дела мудраца старога века; од модерних мислилаца најближи му је Бергсон.

Као и већина француских официра, он је свестрано образован; образовање се простире на сва подручја, а не само на војничко. Као и Молтке, и Гамлен је велика ћуталица. Мрзи непотребне речи и достојанствено је резервисан. Изговара кратке, прецизне реченице у одређеном тону, који нема ничег надменог. Строг, али увек човечан према потчињеним, најстрожији је према самом себи. Мрзи рекламу, и публицитет сваке врсте, и нема много интереса за друштвени живот. Морис Гамлен, који сада има 67 година, прошао је кроз велику војничку школу Жофра и Фоша. По оцу, пореклом је Фламанац, а по мајци Лотринжанин. Родио се у Паризу. Гамлени су стара војничка породица. Гамлен је праунук унук и син официра. Војничку крв је наследио и од мајке, која, рођена Улрих, потиче из породице последњег француског генералног гувернера Страсбура из 1871. Завршивши познати католички лицеј Станислас, Гамлен је отишао у ратну школу у Сен Сир, у којој се одликовао у сваком погледу. У Светском рату Гамлен је био десна рука маршала Жофра, коме је, као мајор, тада био аташиран у својству шефа његовог војног кабинета. Онда је редиговао чувену војну заповест која је бала увод у славну битку на Марни, и која је почињала: „Радије и погинути, него се повући“. При завршетку рата је Гамлен већ био генерал и командант 9 дивизије. Имао је тада за задаћу да задржава напредовање немачке војске под командом генерала Хутијера. Ту задаћу је сјајно извршио Тада се генерал Гамлен стар 46 година' спријатељио са маршалом Фошом, који је раније био његов професор на Ратној академији. После завршетка Светског рата, Гамлен је био на челу француске војне мисије у Бразилији. Вратио се у стари свет тек 1925, када је добио налог да савлада устанак Друза у Сирији. И ту мисију је извршио са исто толико војничког колико дипломатског знања, и то на потпуно задовољство своје владе. 1928 се вратио у у Париз, а 1931 је постављен за начелника генералштаба војске. Четири године касније када је генерал Веган отишао у пензију, постао је начелник Великог генералштаба. Од својих шефова Жофра и Фоша Гамлен је научио да себи изабере ваљане сараднике. Између Даладијеа и Гамлена постоји однос најприснијег поверења. И Даладије је био, за време рата, војник, и стекао капетански чин. Оба човека се употпуњавају најбоље. Нема несугласица између демократског цивилисте и неполитичког генерала, јер је идентично њихово основно гледање на свет. Оно базира на француској концепцији: да дух влада материјом.

Пре рата, генерал Гамлен, изузимајући војне инспекције и званичне пријеме, ишао је скоро увек у цивилу. Када је радио тако одевен, у једној огромној сали Инвалидског дома, за писаћим столом у стилу Луја Четрнаестог, нико не би слутио да за тим крутим столом, на коме никада није био ни комадић папира, седи први војник Француске: за столод је седео један мали човек, чврст, скоро увек обучен у тамно одело. Када се вратио кући са посла, још неколико часова је читао у својој библиотеци. Философска дела, историја и путописи су га највише интересовали. Пријатељи Гамленови описују његов карактер овако: „Он је хладан и човечан, и, пре свега свестан своје дужности. Гамлен има неограничено поверење у своје сараднике; али, ако се у неком разочара, тај нема више било шта да од њега очекује. Он подноси да чује и туђе мишљење, али скоро увек остаје при свом; као и све одлучне људе, њега је тешко могуће победити. И поред својих 67 година, челичног је здравља и нема живаца.“

То је човек коме је поверена врховна команда француске војске откако су се, за последњих неколико месеци почели да надвлаче судбоносни облаци над европским хоризонтом. У извесном погледу, он је највиши војни владар Француске, коме је потчињена целокупна војска, флота и ваздухопловство. Иако не формално, али стварно му је придодат Даладије као управљач цивилним пословима. Они, Даладије и Гамлен, два су човека којима је Француска у најтежем часу, поверила своју судбину. Оно што је извршено у Француској преносом власти на два човека у најширем смислу је слично оном што се догађало у старом Риму, у коме су, у доба велике нужде, укидали грађанске слободе и поверавали управу државе једном човеку, али не да удави слободу, већ да је спасе.

План г. Хитлера о пресељавању мањина биће спроведен на истоку, југу и југоистоку Европе

Цирих, 11 октобра. — Како берлински дописник „Базлер Нахрихтена“ јавља, у неутралним круговима Берлина изазвао је велику пажњу предлог канцелара да по њему схваћени мировни предлог мора бити везан са собом народних мањина. Овај предлог неће бити ограничен само на немачке мањине, него би имао добити општу важност те би имао бити спроведен на истоку, југу и југоистоку Европе. У погледу југоисточне Европе, то не вреди само за јужни Тирол, где је већ у току темељито пресељење. Ближи подаци о том захтеву Немачке не могу се добити ни на једном немачком меродавном месту. Каже се тек да се ради о револуционарној идеји којом би тек имао бити набачен један велики проблем. Могућност да би тиме могли настати и територијални проблеми такође се допушта. Конкретан предлог постоји само у погледу Пољске. У том правцу је између Немачке и Русије постигнут споразум да немачка народна мањина која броји око 250.000 лица буде пресељена из Русије. Исто тако би имало бити пресељено у Пољску државу два и по милиона Пољака са пољског подручја које је додељено Русији. Путовање са запада на исток мораће наступити и Украјинци који су још сада насељени у немачком интересном подручју.

Папа предузима нову акцију за мир?

Рим, 11 октобра. — Сазнаје се из поузданог извора да је Св. Отац Папа покренуо нову акцију за бистрење садашњег положаја у Европи. Свети Отац је, наиме, упутио државама које су потписале антикомунистички пакт питање јесу ли клаузуле овог уговора још на снази. Ако дођу негативни одговори, Свети Отац ће тада отворено у једној посланици упозорити на опасност од бољшевизације целе Европе.

Осло, 11 октобра. — Норвешка штампа апелује на министра спољних послова нека државе учеснице конференције у Ослу предузму хитно акцију како би што пре дошло до успостављања мира, јер рат на западу може да доведе до катастрофалних последица за Европу.

Шведска у опасности да буде увучена у конфликт

Цирих, 11 октобра. — Како „Ноје Цирихер Цајтунг“ јавља из Штокхолма, одлучно држање Финске изазвало је задовољство у другим нордиским земљама, а нарочито у суседној Шведској. Значајна за озбиљност ситуације како се оцењује у Шведској је одлука која је јуче донесена да се они војници који ће сада бити пуштени кући задрже и даље. Вођа конзервативне странке проф. Баге изјавио је јуче у једном предавању да сада и Шведска улази у зону опасности. Нови положај у Источном Мору повећао је ризик Шведске да буде увучена у конфликт. Тај конфликт је могућ било као последица руско немачког континенталног затвора (блокаде) или пак једног оружаног сукоба између Немачке и Русије. Исто тако може положај Шведске између Немачке и Енглеске наићи на непредвиђене опасности. Сада треба свим средствима појачати земаљску одбрану.

Француска саветује Кини да склопи мир с Јапаном

Лондон, 11 октобра. — Јунајтед прес сазнаје из Чунгкинга да је Француска дала до знања кинеској влади да би било веома препоручљиво да Кина што пре склопи мир с Јапаном. Дописник Јунајтед преса истиче да је ову информацију примио из поузданог извора.

ПРЕТСЕДНИК ВЛАДЕ Г. ЦВЕТКОВИЋ ОБИШАО ЈЕ БИТОЉ, РЕСАН И ОХРИД

Београд, 11 октобра. — У продужењу свога пута по Јужној Србији, претседник владе г. Драгиша Цветковић са претседником Сената г. др. Антоном Корошцем, министром физичког васпитања г. Јевремом Томићом, и г. г. Алтипармаковић, министром на расположењу, и Цветковићем, помоћником бана Вардарске бановине, обишао је Битољ, Ресан и Охрид. Свугде је приређен свечан дочек. У Битољу је одржана том приликом конференција ЈРЗ на којој су говорили претседник владе г. Цветковић и претседник Сената г. др. Корошец.

Потпретседник владе г. др. Мачек у аудијенцији код Њ. Кр. Вис. Кнеза Намесника Павла

Београд, 11 октобра. — Њ. Кр. Вис. Кнез Намесник Павле примио је синоћ у пет и по часова у аудијенцију потпретседника владе г. др. Влатка Мачека.

ЈНС покреће свој орган у Сплиту

Сплит, 11 октобра. — Како се тврди, ускоро ће почети да излази у Сплиту недељни „Народни лист", као орган ЈНС. Лист се покреће на иницијативу бившег сенатора г. др. Анђелиновића и другова. Као уредник предвиђен је г. Ђуро Виловић, који се ових дана доселио из Загреба у Сплит. Г. Виловић је досада сарађивао у београдским „Видицима".

НОВОСАЂАНКЕ ПОДНОСЕ СВОЈЕ ЗАХТЕВЕ ПОВОДОМ РЕДАКЦИЈЕ НОВОГ ИЗБОРНОГ ЗАКОНА

Женски покрет у Новом Саду, на својој општој седници, решио је да се Министарском савету преда меморандум са захтевима жена поводом новог изборног закона. Ради предаје меморандума отпутовала је делегација женског покрета у Београд, коју сачињавају госпође Катарина Маринковић, адвокат, Јудита Хелајс-Радосављевић, наставница, и Мара Моч, адвокатски приправник.

ВЕЛИКА ЧИНОВНИЧКА МЕНЗА
ЛАЗЕ ТЕЛЕЧКОГ УЛ. 9

Месечни абон. ручак и вечера Д 360
Месечни абон. само ручак Д 225
Недељни абон. само ручак Д 90
Ван куће шаљемо на тачно време

ВЛАСНИК: бивши шеф кухиње Хотела „Краљице Марије".

Секретар СДС за Војводину г. др. Александар Жижа
демантује вести о размимоилажењима
између војвођанских самосталаца

У свом јучерашњем броју „Дан" је објавио изјаву једног угледног војвођанског самосталца који тврди да је између новосадске и панчевачке групе присталица Војвођанског покрета дошло до размимоилажења. У вези са овом изјавом, данас нас је замолио секретар Извршног одбора СДС за Војводину, посланички кандидат на листи г. др. Мачека на последњим парламентарним изборима у Новосадском срезу, г. др. Александар Жижа, адвокат у Новом Саду, да објавимо следећу његову изјаву:

— Досада не постоје никаква размимоилажења у нашим редовима. То доказују и резолуција коју смо 30 септембра једногласно прихватили као и избор Извршног одбора странке за Војводину, који је извршен такође једногласно. Како доношењу резолуције, тако и избору Извршног одбора странке присуствовао је и г. др. Моч, који је изабран у Извршни одбор. Према томе, молим вас да енергично демантујете изјаву која је објављена као неосновану.

Министар г. Никола Бешлић отворио је школу телесног васпитања која образује наставнике за школе и организације

Београд, 10 октобра. — Јуче пре подне на врло свечан начин извршено је отварање Школе телесног васпитања Министарства за физичко васпитање народа. Овој свечаности присуствовали су претставници Министарства војске, Министарства просвете, као и других заинтересованих институција.

Свечаност је отпочела у 10 часова говором министра саобраћаја г. Николе Бешлића, који је одржао у име отсутног министра физичког васпитања народа г. Томића. Министар г. Бешлић је рекао поред осталога:

До сада у нашој земљи нисмо имали установе која би имала за задатак да образује наставнике телесног васпитања за потребе школа и организација и приватне иницијативе. Ради тога се телесном васпитању у школама није дало оно значење, које идеја телесне културе заслужује.

Задатак је државе да води рачуна не само о сазревању ученика у интелектуалном правцу, већ такође у неговању здравља и развијању телесних способности. Идеал државних васпитних циљева треба да буде да њена омладина буде национално свесна, морално јака и телесно здрава. За двадесет година просветне прилике у нашим школама, телесном васпитању није дато место које оно заслужује. Задатак ове школе ће бити у стању да одушеви ученике за класичну атлетику, борбене игре, за гимнастику, пливање, смучање и друге спортове. Осећа се потреба да се у наше школе уведу поред гимнастике и корисни спортови а путем спортова изграђује добровољна дисциплина, здрава разонода и смишљено телесно васпитање. Омладина која положи иматуру треба да буде зрела и у погледу телесног васпитања.

Сигурно је да ће таква омладина имати много више животног елана, да ће бити способнија за животну борбу, а пре свега кориснија за службу Краљу и Отаџбини.

Господо наставници, на вама је да оствари те из ових кандидата, који су се на пријемном испиту показали способни за студије телесног васпитања, добре наставнике и васпитаче омладине. Господин министар физичког васпитања народа, Јеврем Томић изабрао вас је и одредио вам предмете по своме најбољем уверењу. Негујте у овим младим срцима првенствено љубав за овом земљом, говорите им на часовима о светлим примерима наших српских, хрватских и словеначких великана. Учите их пожртвовности и дружељубљу и негујте дух витештва у спорту. Циљ ове школе је да створи наставнике који ће одушевити омладину за часну борбу, поштену игру, за онај спорт који не познаје ни материјалну корист ни изигравање правила.

Експрес „ТРИКЕТИЛЕН"
ФАРБА И ЧИСТИ
НОВИ САД
Краља Петра II ул., бр 36.
Преко пута Јеврејске цркве.

Премештај финанса Хрвата из Војводине у Хрватску

Загреб, 10 октобра. — „Сабор" јавља из Београда:

Одлуком министра дра Шутеја премештено је 1116 финанаца. Од тога броја премештено је отприлике 200 Хрвата из Јужне Србије и Војводине у Хрватску, а из Хрватске је премештен 151 финанц у друге бановине. Од тих је премештено 87 Словенаца, од којих 73 у Словенију, а остали у Србију, Босну и Војводину. Из Словеније је пак премештено у Хрватску свега пет Хрвата, јер их више није било. У Војводину, Босну и Србију премештено је 64 Србина финанца.

Повишена је цена бензину

Београд, 11 октобра. — Јуче је објављена одлука Државног одбора за утврђивање цена бензину, којом је цена бензину повишена са 0.25 динара, тако да ће бензин од објављивања нових цена у Службеном листу стајати 5.70, 5.95 односно 6.05 динара по литру.

АКЦИЈА ЈУГОРАСА ЗА ПРЕХРАНУ СИРОТИЊЕ ПРЕКО ЗИМЕ

Београд, 11 октобра. — „Југословенски радник", орган Југораса, јавља да је извршни одбор Југораса одлучио да предложи радничким коморама које води Југорас да оне у сагласности својих надлежних форума преузму на себе организовање прехране незбринутих радничких породица преко зиме.

Зимским возним редом спровешће се редукција у железничком саобраћају

Београд, 11 октобра. — Зимски возни ред, који ступа на снагу новембра месеца, предвиђа редукцију возова не само на територији Дирекције државних железница-Север, него и осталих дирекција. Како сазнајемо, возови који из Новог Сада полазе за Београд у 8.24 а из Београда за Нови Сад у 13.30 биће укинути. Сем тога спровешће се редукција и на вицинералним пругама.

Сарадник „Дана", кога је јуче пре подне примио министар саобраћаја инж. г. Никола Бешлић, обавештен је да ће се редукција у саобраћају извршити имајући у виду интересе привреде и публике.

Министар г. Бешлић, на питање новинара, изјавио је, да ће одлука по питању премештаја Дирекције државних железница — Север у Нови Сад, бити донесена још у току ове недеље.

Извршни одбор ЈРЗ за Дунавску бановину донео је потребне закључке у вези са изборима за Сенат

Београд, 11 октобра. — Под претседништвом министра саобраћаја г. Николе Бешлића, претседника Бановинског одбора ЈРЗ за Дунавску бановину, јуче је одржана седница Извршног бановинског одбора Југословенске радикалне заједнице за Дунавску бановину.

После исцрпног извештаја о политичкој ситуацији од стране министра г. Николе Бешлића и извештаја г. Милана Бацака, секретара Бановинског одбора, о стању Југословенске радикалне заједнице у Дунавској бановини, развила се дискусија у којој су учествовали потпретседник Бановинског одбора г. Бранко Давинић и чланови гг. Каменко Божић, Бранко Аврамовић, Александар Милић, Мита Јовановић, Драгослав Пантовић, Сава Богуновић и Душан Поповић.

После тога донесени су потребни закључци о раду странке у Дунавској бановини у вези са претстојећим сенатским изборима који ће се обавити 12 новембра

РУМА И РУМЉАНИ У ПРОШЛОСТИ

Цар Фрања Први доделио је повељом из 1818 румским мајсторима нарочите привилегије

30

Мали број културних споменика и историских докумената везаних за град Руму, или су уништени, или бачени као безвредне старудије. Можда ће се ипак једног дана неко из градске општине сетити да би требало створити архиву (музеј), у којој би се чували документи који говоре о прошлости града. Стога је моје изненађење било велико када ми је скренута пажња на неку повељу из 1818 године, која треба да претставља значајан историски документ.

Посетио сам тадањег претседника градске општине г. Лазара Јовановића и упознао га са циљем доласка. Мојој жељи изашло се одмах у сусрет. Отворена је велика гвоздена каса и из једне лимене кутије извађена повеља, ванредно очувана, окована златом и уметнички израђена.

Том повељом подарио је Фрања Први (наследник Леополда Другог — владао од 1792—1835) румским мајсторима знатне привилегије, као грађанима слободног града Руме.

Текст повеље је на латинском језику и гласи:

„Милостива еснафска привилегија за мајсторе: зидаре, секираше, оне који праве ковчеге, коваче, стакларе, коларе, оне који покривају куће, корпаре, ужаре, кујунџије, шеширџије, бербере, фарбаре, ћилимаре, димничаре, лимаре, и предузимаче свезане у једно удружење и настањене у суженом (с посебним уговором има ограничена права) граду Руми, који припада Сремској жупанији, 8 септембра 1818 године милостиво одлучено:

Сви напред споменути чланови овога удружења добијају патроне за занатлије оба реда: католици Светог Флоријана, а православни Светог Николу и то иконе или статуе по милости земаљског господара.

Између грбова Краљевина Угарске, Хрватске, Далмације и Славоније, које су окренуте према круни Угарске краљевине, исто тако грба жупаније и грба грофовског (господара земље) налазе се у еснафском грбу, те иконе патрона нарочитим бојама лепо осенчано, елегантно нацртано и ванредно украшено.

За време сретне управе напред споменуте жупаније преузвишеног и пресветлог господина графа Мирка Јосифа од Елца, тајног саветника и великог жупана; затим господе Јосифа Парчетића од Раковца, краљевског саветника и поджупана и Фрање Житвоја, дворског чиновника и заменика поджупана. Затим за Јосифа Салаја, претседника окружног суда и судске табуле многих жупанија, за пресветлог грофа Ивана Непомука Пејачевића од Вировитице, царског и краљевског коморника, претседника судске табуле више жупанија и великашке куће господара града Руме, Ретфала, Подгораче и Торде и власника постојећих властелинстава.

Ове привилегије дају се: Ивану Волфу, зидару; Венцеславу Белу, секирашу; Георгу Хохвалду, који прави ковчеге; Јосифу Сабовљевићу, лончару; Себастијану Штенцлу, колару; Ладиславу Питвају, ковачу; Николи Критовцу, личиоцу; Димитрију Николајевићу, воскару; Мирку Миновићу, абаџији; Теодору Богдановићу, ћурчији; Стевану Пантелићу, опанчару; Николи Петровићу, кожару; Михајлу Хабеншусу, вртлару; Љубисаву Јовановићу, папуџији; Матији Венингеру, млинару; Гашпару Толдмајеру, измару; Марку Бојковићу, кујунџији; Стефану Крену, корпару; Гашпару Чернаку, предузимачу; Фрањи Кашингу, токару; Јосифу Лохмајеру, фарбару; Јосифу Рупу, шеширџији; Венцеславу Еку, пећару; Георгу Лошу, ременару; Леополду Штенцлу, тесару; Васи Мајловићу, берберину; Матији Химелу, ужару; Матији Порти, седлару и свима осталим мајсторима, који постоје и сарађују у напред споменутом уједињеном еснафу, на извршење.“

Затим следе статути и потпис аустриског цара Фрање Првог.

Повеља је рађена руком на пергаменту уљаним бојама. Повељи је приложен еснафски грб румских мајстора, такође на пергаменту, рађен уљаним бојама.

Д. Б. СПАЈИЋ

Поседник из Меленаца бранећи се од оптужнице предложио је суду неколико сведока који су га редом — теретили

Тако је Веселин Нешић осуђен на месец дана строгог затвора

Петровград, 11 октобра. — Судија појединац Окружног суда у Петровграду г. др. Јован Јовановић судио је јуче Веселину Нешићу, богатом економу из Меленаца, који је оптужен да је 29 априла прошле године позајмио Светиславу Банчарском, у Новом Бечеју, 4.500 динара и наговорио га да само „форме ради“ потпише меницу на 9.000 динара, као да је толико примио. Иако га је уверавао да ће имати да му врати само 4.500 динара, колико је и добио, ипак је утужио меницу, и Банчарски је морао да плати 9.000 динара.

Нешић је допутовао у свом луксузном аутомобилу.

Оптужени се брани да је Банчарском стварно позајмио 9.000 динара. 4.500 динара дао му је одмах у канцеларији адвоката др. Каница, док му је осталих 4.500 динара дао доцније на улици.

Међутим, Банчарски, који је саслушан као оштећени и сведок, изјављује да је примио свега 4.500 динара, али је овај тражио да му потпише меницу на 9.000 динара. Заклео се да ће морати да му врати свега 4.500 динара. Међутим, морао је да му врати 9.000 динара.

Саслушан је као сведок Жива Божин, ратар, кога је предложио оптужени. Божин каже да је видео да је оптужени дао Банчарском 4.500 динара, али тврди да је Нешић учинио сличну ствар са меницом већ више пута и да му се више њих жалило на њега.

На то упада оптужени:

— Ћути ти. Ти си демагог...!

— Шта?! Ја демагог?! Чекај... то чеш ми платити! виче сведок узрујано и одлази, пошто је његово саслушање завршено.

Потом је саслушан, опет на предлог оптуженог, Данило Барбаков, гостионичар из Врањева, који каже да зна само толико да му је оптужени рекао да је позајмио новац.

Бранилац др. Дошен обраћа се сведоку:

— Када не знате ништа, зашто сте онда дошли у моју канцеларију са оптуженим те сте рекли да је дао Банчарском 9.000 динара и да сте тражили да то изјавите и у записник пред јавним бележником?

— Па јест — правда се сведок — зато што ми је оптужени обећао 300 динара а дао ми је само 250 динара, а за 250 динара нећу лажно да сведочим. Због тога хоћу да кажем само чисту истину.

— Ћути. Ти лажеш — добацује љутито оптужени.

— Ћути ти. Какво је то поштење да сада поричеш.

— А какво је твоје поштење да примаш паре за лажно сведочење? примећује државни тужилац г. Владимир Милојевић.

— Па, ја сам сиромах човек...

После говора оптужбе и одбране, суд је донео пресуду, којом је Веселина Нешића осудио на месец дана строгог затвора и 120 динара новчане казне. *(Дан)*

Пољски авијатичар који је учествовао у бомбардовању Берлина пропутовао кроз Србобран

Србобран, 11 октобра. — На путу за Француску, где ће се ставити на расположење својој влади, зауставио се на пролазу у Србобрану један поручник-пилот пољске авијације, инжињер, из Карвина, код Катовица. Поручник је био љубазан да нам да неке појединости из пољско-немачког сукоба. Као пилот три пута је летео над Берлином и бомбардовао га, а исто тако је са својом ескадрилом бомбардовао и Крупове и Јункерсове фабрике. Са авионом је пребегао у Румунију, где су и њему и његовим друговима одузети апарати. Многи његови другови су због тога извршили самоубиство, док је он сматрао да је боље да оде у Француску и да се бори још за своју земљу. У Пољској је оставио жену са двоје деце, о којима ништа не зна. У једној борби је био рањен у чело, где и сада има ожиљак. Хвали се на гостопримство у Југославији.

ВАШЕ ОДЕЛО

уворно чисти и фарба

ЕТИЛЕВ

Нови Сад

Краља Петра II 4

Експрес пеглање одела

Бискуп г. Лајчо Будановић обавио је конфирмацију у Сомбору

Сомбор, 11 октобра. — Бачки бискуп г. Лајчо Будановић, на своме јесењем кружном кризмању, допутовао је у Сомбор. На железничкој станици г. Баскупу од стране жупника г. Скендеровића, свештенства и грађанства приређен је свечан дочек. Кризмање је г. Бискуп обавио у суботу пре подне за ђаке а у недељу пре подне за остале. Кризмано је укупно преко 4000 лица. У недељу, за време мисе, у жупној цркви, г. Бискуп је одржао пригодну проповед, на којој је подвукао велики значај конгреса Католичких мужева у Сомбору, августа месеца, који је успео благодарећи ванредно доброј припреми и организацији жупника г. Скендеровића. Бискуп се уједно захвалио и на ванредно лепој реновацији жупне цркве, која је стајала пола милиона динара.

Велика тражња кудеље на тржишту у Оцацима

Оцаци, 11 октобра. — Последњих дана тржиште кудеље је у знаку много живље тражње, па се може очекивати даљње повишење нотирајућих цена. Тенденција је живља.

Цене кудеље у прошлој недељи биле су следеће (у динарима за 1 кг.): сељачка кудеља 1а 7.75—8.25, 2а 7 до 7.50; вијана кудеља: 1а 9.50—10.25. 2а 8.75—9.25; полувијана 8.50—9; вијана кучина: 1а 6.—6.50, 2а 5.50—6; чешљана кудеља бр. 5 12.50—12.75; брада чешљане кудеље бр. 6 11—11.50; нечешљана кудеља бр. 6 13.25—13.75; брада чешљане кудеље бр. 6 11—11.50; немочена кудеља 6.50—7; отпатци немочене кудеље 4—4.50; отпаци од чешљане кудеље 7.50—8.25.

Према претпрошлој недељи забележено је повишење цена од 0.25 дин. код појединих квалитета, и то: полувијана кудеља, 1а и 2а вијане кучине, чешљане кудеље бр. 5 и 6, те отпадака од чешљане кудеље.

Ситуација на тржишту паприком у Хоргошу

Хоргош, 11 октобра. — Цене домаће паприке на тржишту у Хоргошу биле су у прошлој недељи следеће (у динарима за 1 кг.): „племенита слатка“ млевена 39; „полуслатка“ млевена 36; 1а „гулаш“ млевена 32; 2а „гулаш“ млевена 22; „меркантил“ млевена 16; „племенита слатка“ полупрерађена (туцана) 28; венац непрерађене паприке 4 м. дужине 45 дин. по комаду. Изузев снижења од 1 дин. код „племените слатке“ млевене, меркантил млевене и „племените слатке“ полупрерађене (туцане), цене осталих квалитета нису се мењале према претпрошлој недељи.

Касациони суд повисио је казну Јожефу Палинкашу који је секиром убио дечака

На пет година заточења био је осуђен Јожеф Палинкаш, 50-огодишњи надничар из Подоља, што је 23 септембра 1938 год. секиром убио 14-огодишњег дечака Фрању Кањижанија. Критичног дана покојни Фрања дошао је до Палинкаша и тражио да му врати узајмљених 45 црепова и лопату. Међутим, Палинкаш му је одговорио да му ништа не дугује и да гледа да му се што пре удаљи са очију. Дошло је до огорчене свађе и до туче, у којој је Палинкаш секиром тако снажно ударио несрећног дечака, да је овај од задобивених повреда умро.

Окружни суд у Сомбору 5 априла 1939 год. осудио је Палинкаша због овог убиства на пет година заточења. Међутим Касациони суд у Новом Саду је казну повисио на осам година робије.

У жалости за изгубљеним сином осамдесетогодишњи старац извршио самоубиство

Ковачица, 10 октобра. — Синоћ, око 19 часова, извршио је самоубиство вешањем осамдесетогодишњи старац Петар Бајић, земљорадник из села Баранде.

Старац је пре кратког времена изгубио сина, који је такође извршио самоубиство, скочивши у бунар, што је толико деловало на старца да се и он решио да пође у смрт.

По одобрењу државног тужиоштва у Панчеву, леш је предат родбини ради сахране. *(Дан)*

Поништена је пресуда надничару Стевану Илешу који је за убиство осуђен на робију

Под претседништвом г. др. Емилијана Богосављевића, веће Касационог суда расправљало је по предмету надничара Стевана Илеша, старог 25 год. из Старе Моравице који је 25 сентембра 1938 год. увече, у пијаном стању, а без икаквог разлога, ударио џепним ножем у врат Јована Ленђела. Ленђел је у безнадежном стању пренесен у суботичку болницу, али је услед великог излива крви, не долазивши свести, после 12 дана издахнуо.

Окружни суд у Суботици осудио је убицу у мају 1939 г. на осам година робије. Међутим, Касациони суд у Новом Саду поништио је пресуду Окружног суда у Суботици и наредио да се одржи поновни претрес.

ТЕРЕТНИ АУТОМОБИЛ ПРЕГАЗИО ЧИНОВНИКА СРЕСКОГ НАЧЕЛСТВА У ПЕТРОВГРАДУ

Петровград, 11 октобра. — У Петровграду се одиграла јуче једна саобраћајна несрећа у којој је настрадао г. Богдан Француски, чиновник Техничког одељка Среског начелства у Петровграду. Француски се возио мотоциклом. Један теретни аутомобил хтео је да га заобиђе, али је при томе захватио мотобицикл и оборио га, док је Француског прегазио. Видећи шта је учинио шофер је пуном брзином побегао, док је један други аутомобил, који је управо наишао превезао је Француског у стан. Његово стање је доста тешко. Полиција води истрагу.

Најновије вести

на

055 БЕЛЕСУПЕР у луксузној изведби
055 U УНИВЕРЗАЛНИ ЛУКСУЗНИ БЕЛЕСУПЕР
105 ПОПУЛАРНИ СУПЕР за сваког
106 B ЈЕФТИНИ БАТЕРИЈСКИ СУПЕР ЗА СЕЛО И ГРАД
044 ЈЕФТИН СУПЕР СА ВЕЛИКИМ УЧИНКОМ
045 U УНИВЕРЗАЛНИ СУПЕР УЗ УМЕРЕНУ ЦЕНУ

Сви ОРИОН РАДИО АПАРАТИ имају 3 таласна подручја, а одликују се нарочито добрим пријемом краткоталасних станица.

ОРИОН ПРЕПРОДАВЦИ У СВИМ ВЕЋИМ МЕСТИМА

Самопродаја: **„Југо-Електро, Нови Сад,** Краља Александра 6

Надзорник скретнице и скретничар одговарали су због железничке несреће на станици у Сомбору

Надзорник скретнице осуђен је условно на три месеца затвора, док је скретничар ослобођен

Сомбор, 11 октобра. — Стеван Одри, надзорник скретнице, и Божидар Звекић, скретничар одговарали су пред судом што су 24 децембра 1938 године приликом доласка старобечејског воза пропустили да се увере да ли је скретница за улазак воза правилно постављена, па је воз, уместо на редован, ушао на теретни колосек и сударио се са маневарском локомотивом, услед чега је више лица рањено. Тако је Сими Кулунџићу ампутирана сломљена нога изнад колена. Одри се брани да је већ 28 година службеник, али није никада кажњаван. Ни овога пута није његова кривица. Наиме, у исто време долазио је и воз из Суботице, па како није била исправна штитница, то је послао Звекића да руком да потребан сигнал, а он је пошао да дочека воз из Ст. Бечеја. Међутим, два пута га је позвао телефоном саобраћајни чиновник, и тако је закаснио да проконтролира скретницу. Возовођа је тек на отстојању од 150 метара приметио да је скретница погрешно постављена али више није било могуће зауставити воз, који је улазио са близу 30 км. брзине и тако је судар био неизбежан.

Сведок Хегер, агент, изјавио је да је Одри, кад је чуо да има рањених, узвикнуо: „Боље да сам ја отишао под воз; идем и ја па ћу лећи под воз!" Стога га је морао ставити под надзор да не изврши своју намеру. После саслушања већег броја сведока, бранилац Одриа др. Веселовски је тражио да се Одри казни најблажом казном, јер се и према дисциплинској казни од Дирекције, којом му се одузима 5 од сто принадлежности за 3 месеца а укида му се могућност унапређења за једну годину, види да за ово дело не може да сноси пуну одговорност. Суд је Одрија, који има петоро деце, казнио са свега три месеца затвора условно, док је Звекића ослободио, јер није могао једновремено бити одговоран за исправност скретница у два различита смера.

Услед мале понуде цене пшенице на домаћем тржишту су порасле

Београд, 11 октобра. — На домаћем тржишту пословање са пшеницом постаје све мање; и понуда и тражња мале су па су се услед тога цене које добија произвођач знатно поправиле. Маржа није више тако велика и креће се између 15 и 25 дин. Призад је почео са преузимањем раније купљене пшенице, али још увек наилази на саобраћајне тешкоће. Извозни паритет према децембарском термину у Чикагу износи 102,30 дин. база Нови Сад.

Прекоморске берзе завршиле су са нижим курсевима према онима који су били на почетку недеље. Цела недеља уопште прошла је у знаку велике флуктуације курсева. Закључни курсеви на дан 7 октобра били су: Винипег: октобра 68 1.8, деецмбар 70 1.4, мај 75; Чикаго: октобар 81 1.4, децембар 81 1.8, мај 79 3.8; Буенос Аирес: октобар 6.65, новембар 6,66.

Ситуација кукуруза на домаћем тржишту је непромењена; послови у старо роби престали су скоро потпуно а нова роба ради се, за сада, само за локалне потребе. Стари кукуруз нотира нормално 110—113 дин. према појединим возаринским релацијама, а нови сушени за октобар 98—100 дин. Извозни паритет према децембарском термину у Чикагу износи 65,60 дин. база Инђија.

Прекоморске берзе завршиле су прошлу недељу са нижим курсевима и лабавијом тенденцијом. Закључни курсеви на дан 7 октобра били су: Буенос Аирес: октобар 7,06, новембар 7,16, децембар 7,26; Чикаго: октобар 88 3.4, децембар 51 5.8, мај 52 1.2.

Суботичка полиција ухапсила професионалну подводачицу

Суботица, 11 октобра. — Суботичка полиција опет је открила гнездо професионалних подводача. Ухапшена је Цили Павловић, млада домаћица, која је у своме стану држала неколико лепих девојака. Код Цилике су долазили мушкарци који су награђивали њене услуге са свега пет динара. Полиција је повела енергичну истрагу.

ЧЕТРНАЕСТОГОДИШЊИ ДЕЧАК ПОБЕГАО ОД КУЋЕ

Петровград, 11 октобра. — Петровградска домаћица Клара Косо која станује у Таковској улици, пријавила је полицији да је њен 14-годишњи син Јанко, који је већ више пута бежао од куће, нестао пре 4 дана. Полиција трага за њим.

Из старог Новог Сада

Пољопривредна школа

Нови Сад је тражио још 1870 год. да се подигне у Новом Саду пољопривредна школа. У ту сврху давао је Нови Сад 150 јутара варошке земље. Још је обећавао да ће порадити да и грађани пруже помоћ. Наравно, добра воља Новосађана разбила се на томе што је Нови Сад био српски.

Тоша Бекић бесплатан подбележник

У седници варошког претставништва 2 априла 1870 примљен је на његову молбу Тоша Бекић, као свршени правник за бесплатнога подбележника. На истој седници положио је заклетву Тоша Бекић, пред целим претставништвом

Отварање соларе у Новом Саду

Министарство финансија у Будиму закључило је да подигне солару у Новом Саду. Од града се тражила погодна кућа бесплатно или по умереној цени. Варошко претставништво решавало је по овоме предмету 26 марта 1870 и закључило да извести министарство да нема згодне куће „за ту циљ" али је понудило бесплатно земљиште за градњу соларе.

Кад народ говори

Новим Садом је управљао владин комесар једно време са градским претставништвом, а у последње време без њега, јер му је био сметалo у протународном раду. Кад су успостављене нормалне прилике у граду, прва је била брига градског претставништва да „покупи све оне тегобе, које су учињене од владиног повереника у неуставно време његовог владања Новим Садом." О овоме питању реферисао је др. Светозар Милетић у седници претставништва 4 фебруара 1870, које је закључило да се жали земаљском сабору на ванредни рад комесара, који је био и на штету града.

Нижа државна реалка

Градоначелник је известио варошко претставништво 24 јуна 1870 да се у Новом Саду бавио Стеван Мојсар, министарски саветник, и преговарао по питању отварања више државне реалке По овом предмету скупштина је закључила, да ће дати годишњу субвенцију од 2000 фор., ако под условом да ће варош „имати цркво свагда два професора за тај завод бирати, и то без кандидације од стране владе". Поред тога још је ставило захтев да „ова школа неће никад имати вероисповедни карактер." Др Светозар Милетић још је ставио овај додатак: „наставни језик у овој школи је српски, а немачки мађарски по потреби."

Споменик Саве Текелија у Новом Саду

Одбор Текелијиних питомаца обратио се молбом варошком претставништву да му дозволи подићи споменик Сави Текелији на пијаци. Ова је молба била претресана на седници варошког претставништва 7 октобра 1869 и скупштина је у начелу закључила: „да је готова молбу Текелијиних питомаца уважити, но уједно им пажњу обраћа на ту околност да место на пијаци није сходно, које због свога удаљеног, које незначајног положаја за подизање споменика".

Подизање овога споменика остало је до данас неренено.

МИЛОШ ПОЧАРА

ФЕЉТОН »ДАНА«

ДУБРОВНИК

Арман Мерсије

Дубровник, рече ми Амблетез, склањајући своје новине, опомиње ме на најлепшу луку на мом путу по Далмацији.

Долазио сам из Котора, над којим се наднео дивљи Ловћен, под дубоким меланхоличним утиском, од тога узвишеног пејсажа, кад сутра-дан, силажећи са моста, наиђох на смех Дубровника. Брод је био укотвљен на улазу у пристаниште. Предамном ружичасти бедеми отсевали су у одблеску јутарњег сунца. На све стране цвеће и зеленило: пре да мном се откривао рај Јадрана.

— Толико поезије слути да ће бити ту умешана некаква жена, прилетио сам.

— Заиста признаде ми Амблетез, доживео сам тамо једну авантуру. Отсео сам био у хотелу „Империјалу". Још првог дана пошао сам да разгледам варош, најпре дуж главне улице на тргу Краља Петра. Да бих нашао једног водича ушао сам у књижару „Јадран".

Југословенски језик био ми је потпуно стран. И поред најбоље воље продавца и мојих покушаја да на неком другом језику објасним шта желим, очајавао сам видећи, да ништа нећу успети, кад једна млада жена, која уђе у радњу, притече ми врло брзо у помоћ.

Говорила је савршено француски, готово без акцента. Ја јој се преставих и захвалих на њеној спасоносној интервенцији.

— Ја сам чланица клуба пријатеља Француске, рече ми она, и биће ми врло мило, ако узмогнем да вам будем од користи приликом вашег боравка у Дубровнику.

Била је дивна. Њено руменo лице обасјавала су два дубока плава ока. Под танаком летњом хаљином назирало се савршено тело. Пристао сам са одушевљењем и госпођа Лела К. постаде одмах мој вођ и мој тумач.

Провео сам тако три божанствена дана. Кад се посећује једна варош са бедекером у руци, далеко је мање интересантна од тога, кад се иде у друштву једне лепе жене, особито кад се код ње види колико је учена као чичерон. Природно ја бих могао и без ње лутати улицама, тако тесним да сунце допире једва до горњих спратова. Могао сам се дивити и сам гвозденим балконима и скулптурама на фасади старих дворова бивше републике, дуждева ове далматинске Венеције. Могао сам и сам посећивати манастире францисканаца и доминиканаца, обасјане умирујућом светлошћу, где лебди мирис лимунова. Могао сам лутати преко бедема са којих варош црвених кровова изгледа као мозаик испресецан стрелама цркава и дрвећем линијама палим по алејама. Али, да ли бих сам, осетио са толико ужитка овај насмејани кутић Јадрана?

— Сваки пејсаж изражава по неко душевно стање, шаптао сам.

Па да. Убрзо сам и сам увидео да задовољство тих шетњи није проистицало само од лепоте, већ и од присуства ове чаробне девојке поред мене. У почетку био сам јој захвалан. Потом сам осетио гордост што сам могао да се шетам у друштву једне лепе жене, при чијем су пролазу Ђаци поморске академије са позлаћеним шпадама, обртала очи пуне дивљења. Тако је поникло пријатељство, једно осећање пријатељство у шта нисам сумњао. Између једног младог човека и једне лепе жене шта може бити друго осим љубави? Укратко речено, ја сам је заволео. Помишљао сам да јој нисам равнодушан. Али никад у току наших разговора није пала ниједна реч, која би издала моја осећања. Али кад сам је оставио у вече трећег дана, пребацивао сам сам себи то ћутање. Сећао сам се њене журбе, њених осмеха и радости коју је показивала кад смо заједно посећивали места која она одавно познаје, пошто сваке године проводи неколико недеља у Дубровнику за време док је њен муж у Загребу. Сећао сам се њеног тела при додиру мог, кад сам јој понудио руку да се уснење на високе степенице по бедемима. Чинило ми се да је више вредело рескирати једну неодмерену изјаву него се понашати као никоговић, оклевајући са признањем моја разметљивост и општа заслепљеност свих љубавника претпостављаху, да би то било примљено без изненађења и благонаклоности.

Требали смо тога дана да посетимо острво Локрум, где се уздиже дворац Максимилијана, несрећног цара Мексика. Одлучио сам да искористим ту последњу шетњу, да јој поверим тајну мога срца.

Тренутак беше дошао. Ја застадох али проговори прва.

— Дођите вечерас да попијемо чај у хотел Викторији. Обећавам вам једно изненађење.

Радост подељене љубави узбуди моје срце. Хтео сам принети њену руку уснама, кад наиђе алејом једна група деце и заустави мој гест. Лела ми објасни да је Локрум сада климатска станица за југословенску сироту децу, али ја сам то слушао само једним увом. Њен рандеву испуњавао је моје највише жеље.

— Чекам вас у пет часова! рече ми, искрцавајући се.

У уречени сат дошао сам у хотелску башту. Међу купачима који су седели под црвеним и белим великим сунцобранима одазвао сам убрзо Лелу, која ми је весело мехала руком. Поред ње је седео један човек. Он се тешко подиже кад сам пришао. Није изгледао много старији од мене, али двоструки инвалид (отсечена му је била једна рука и једна нога) учинила је да је пре времена остарио.

— Представљам вам, рече ми Лела мужа, који је стигао из Загреба пре него што сам мислила.

— Извините ме, што вам не могу пружити десну руку, рече ми г. К. Аустриска граната, објашњаваше ми он, показујући своје одузете удове. Мило ми је што вам је моја жена била од помоћи. Ми имамо и сувише заједничких успомена — додаде, показујући на рибон Легије части — да би у Југославији Французи били дочекани као браћа.

Осетих како ми јурну крв у образе и поклоних се захвално, да бих сакрио збуњеност.

— Дакле, рече Лела, смешећи се, зар ово није лепо изненађење?

Амблетез ућута један тренутак.

Позвао сам г. и гђу К. да вечерају са мном у хотелу „Империјал, заврши, али сутрадан напустио сам Дубровник, односећи у срцу тајну једне чисте љубави, једну која може да заскроје оно што је било, без покајања и жеља.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ

Тихон Хаџић: Мајка наша

Ових дана изишла је из штампе збирка песама за децу и омладину „Мајка наша", од Тихона Хаџића.

У овој збирци поред родољубивих песама, остале, кроз разноврсне мотиве из дечјег живота, на забавни начин, у глатком стиху, пружају поуку. Етичка нота у њима је такође наглашена. Књига је лепо илустрована, што је од значаја за детињу машту.

О овој књизи дао је академик г. Марко Цар, претседник Српске књижевне задруге, овај приказ:

„Код нас је добра књига за децу, као изворна књижевност, рећи догађај. Тешка је ствар писати за децу, а још теже кад се то ради у форми песничкој и у стиховима. Стога је похвална идеја која је руководила г. Хаџића, као и начин којим ју је остварио. Проблем је, свакако, у овоме: спуштати се до деце, али не упадати у... детињарије. Судећи по првоме утиску, г. Хаџић је ту опасност увек знао вешто да избегне. Његове су песме пуне срдачности и ведрине, читају се лако и пријатно; оне ће, несумњиво, обрадовати сву нашу омладину и унети зрачак радости у многе фамилије.

Родољубље, доброта, племенитост, поштење, љубав, храброст, рад — то су врлине које су у г. Тихоновим песмама највише хвале и узносе, из тих песама вешто подешеним према дечјем схватању научиће малишани и омладина како да своје родитеље, своје ближе и своју Отаџбину воле, и, што је главно, да буду добри, умерени, поштени.

Г. Хаџић је све то деци изложио спретно и убедљиво. Читајући ову његову књигу човек би готово да заборави да на свету има толико себичности и грубости, да су људи често тако рђави, и да су банке понекад у стању да нагло затварају „шалтере" и сиротињи отимају поверену им уштеђевину.

У погледу спољашње, формалне стране овог г. Хаџићевог рада у стиху, мора му се одати заслужно признање, јер је стих ритмички дотеран, рима тачна и облика чак и — преобилна. Она под г. Тихоновим пером ниче и тамо где је обично не сеју! Неко ће можда, казати: „Мелиус абондаре". Ја бих, пре, рекао обрнуто Али — укуси су различни.

Да све у једну реченицу збијем: књига г. Тихона Ђ. Хаџића је добро дело, чију цену дижу, овде и онде, врло успели цртежи, којима су поједине песме украшене.

Поред свесрдног честитања на побудама и смеру његовог племенитог труда, г. Хаџићу се, као и раније за збирку превода из новије француске лирике „Кани утехе", може изразити искрена жеља да и овом својом књигом постигне највећи успех који се постићи може: — успех материјални и успех морални нада све!"

—ооо—

ДАРАК ДЕЦИ од др. Николе Вучетића, штампарија М. Сибискића, Краљевића Марка 10, 1939, Београд, цена 15 дин.

Овом укусно штампаном књижицом пружа се заиста леп дар деци. У њој ће деца наћи себе а они који се о њима брину упознаће дечју душу и наћи поуку и за се и за децу. — Добија се у књижарама и код писца, Краља Милана ул. 34 Београд.

СПОРТ

После лигашке недеље

У обема лигама нема ниједног клуба који није изгубио који бод

Стварне снаге појединих лигаша још се нису јасно оцртале

Недељне утакмице за државно првенство у Српској и Хрватско-словеначкој лигови, са неким изузетцима, донеле су бодове фаворитима.

Победа Б. с. клуба од 6:1 над добрим Јединством пружа доказ о великој вредности „плавих", који понекад могу да изгубе, али засада још увек претстављају наш несумњиво најјачи тим. Пораз Јединства, у оволиком сразмеру, ипак је изненађујући, јер „зелени" у почетку нису лоше стартовали.

Бата из Борова савладао је са свега 2:1 жилави тим Грађанског из Скопља. Победа је за Бату драгоцена, утолико више јер је извојевана над противником који се искристалисао у тим знатне снаге и вредности.

Први изузетак у Српској лиги, у погледу резултата, десио се с београдском Југославијом, која је са Баском играла нерешено, 2:2. „Црвени" су, изгледа, ослањајући се на слабе претходне резултате Баска, били сигурни да ће освојити оба бода. Међутим, Баск је испољио своју стару навику: што год више игра, све је бољи... Први дани затекли су Баскове играче без кондиције. Сада, играјући из недеље у недељу, они су је поново стекли, тако да ће Баск по свој прилици играти опет значајнију улогу.

Друго мало изненађење претстављавала је, за неке, деоба бодова у Земуну. После низа пораза С. к. Земуна, многи су очекивали победу Војводине. Али дошао је резултат од 2:2. Да ли то значи успех, или неуспех? По нашем мишљењу, када се узму у обзир све околности, овај резултат може се сматрати као полууспех Војводине, а никако као неуспех. Зашто? Пре свега С. к. Земун је први пут, баш против Војводине, после међусобног измирења, наступио са комплетним тимом, који је на свом малом игралишту дао све од себе да би ишчупао бар један бод. Војводина, пак, наступила је са својим новим играчима, који су се са осталима упознали тако рећи на самом терену. Све то када се узме у обзир, доводи до закључка да Војводина нема разлога да се потужи на резултат. Деоба бодова дешава се и код других.

*

Загребачки „пургери" су у оној лиги још неповређени. Ни они нису прошли неокрњени, јер су недавно изгубили бод, али ипак конкуренција им није богзна каква. Победа од 6:1 над Вараждинцима сведочи о великој разлици у вредности тамошњих лигаша.

Конкордија је са петицом отправила Љубљану. Овај резултат је прилично изненађење узевши у обзир да је тим Љубљанаца доскора био тврд орах за сваког.

Хајдуци су свог локалног ривала савладали се 5:2. Ма колико да је С. к. Сплит пожртвован тим, рутина Хајдука је опет превладала... рутина, уопште, игра најглавнију улогу у овом првенству.

Хашк је попут Хајдука, а то ће рећи са истим оружјем — рутином — савладао осечку Славију, која се добро борила. Исход 3:1 за академичаре значи частан пораз за Осечане.

Најзад, суботичка Бачка опет је прошла рђаво. Сашк ју је савладао у Сарајеву са 2:0, тако да Суботичани немају много бодова. Они су, изгледа, најслабији тим у Хрватско-словеначкој лиги, па зато њихов слаб пласман не зачуђује.

Уопште узев, нема досада ниједног клуба, био јак или слаб, који није изгубио бар један бод.

Д. Н.

После стеченог искуства

Једна добронамерна сугестија вођи фудбалске секције „Војводине"

Пријатељи новосадског лигаша „Војводине" много су се обрадовали вешћу да је „Војводина" појачана одличним играчима Николићем, Пожегом и Рогићем. Њихов наступ, првипут у тиму „Војводине", у недељу, ишчекиван је с великом надом и нестрпљењем. Резултат од 2:2 који је постигнут у Земуну разочарао је само оне који су мислили да се победа може постићи шетајући. Остале пак овај резултат није могао да изненади, као што ни евентуални мали пораз не би био изненађење када се зна са каквим је расположењем противнички тим, сложан и жељан рехабилитације, ступио у борбу на свом премалом игралишту, где су ноге упадале у блато све до чланака...

Друго нешто интересовало је пријатеље новосадског лигаша. Интересовало их је највише како је тим, као целина, играо и како се ко борио за клупске боје.

Према вестима из Земуна пријатељи „Војводине" углавном могу бити задовољни. Сви играчи су се залагали својски и пожртвовано за боје свога клуба. Кохезије, наравно није било, јер је тим први пут тада играо заједнички. Још нешто је било пожељно, а чега није било: трио навале био је доста солистички расположен, што није ни чудо, када се зна да су сва тројица научена да добијају, а не да деле. Сва тројица су изразити центри навале, који су научени да се на њих игра. Отуда је било мало додавања, јер се сваки од њих уздао у себе и само у себе. Ово, међутим, не ваља, јер ће код јачег противника цела навала, и поред свих светлих имена, бити разједињена и неопасна. Поновиће се, тада, оно доживљено код некадашње „Војводине": Било три Марковића у фору, сви пуцачи, али ниједан није дао гол, већ га је дао Ђура Живић из пенала!....

У вези са стеченим искуством дајемо добронамерну сугестију вођи фудбалске секције „Војводине": Треба формирати навалу од играча који деле и који пуцају, никако само од једне врсте! Без несебичних играча, т. ј. без играча који стварају ситуације другима, реализаторима, будући форвард „Војводине" не сме се ни замислити, ако се хоће успеха.

Изненађење у Ст. Бечеју

Сак (Сента)-Грађански 2:1 (2:1)

Ст. Бечеј, 11 октобра. — Пред врло малим бројем гледалаца одиграна је првенствена утакмица између овдашњег С. к. Грађанског и Сенћанског атлетског клуба и завршена је резултатом 1:2. Резултат претставља велико изненађење с обзиром на репутацију Грађанског, који за три године још није изгубио утакмицу на своме терену. Сем тога Сак је ову сезону почео слабо, тако да је овај резултат изазвао највећу сензацију међу овдашњим спортистима.

Грађански има почетни ударац и снажно наваљује, али раскаљан терен много смета завршним комбинацијама. Терен је много сметао играчима тако да су они дали сувише слабу игру. Игра је равноправна. У 13 минуту Сак туче корнер али без резултата. Ређају се наизменичне навале. Сак је у другој половини првог полувремена нешто надмоћнији. Неколико оштрих удараца Сакове навале Нађ је одлично одбранио. У 36 мин. Спајић, десни бек Грађанског киксира, лево крило Сака бежи и у трку туче у доњи десни угао: 1:0 за Сак. Игра постаје живља. Већ у 37 мин. Грађанки изводи корнер, али без успеха. У 41 мин. после једне гужве успело је Хомају, десном крилу Сака, да да други гол: 2:0 за Сак. Грађански бодрен и оним малим бројем верних навијача који су киснули, улаже све силе да да који гол. У 44 мин. после једне лепе комбинације успе Грађански да дође до једног згодитка преко Кароија. Одмах затим судија свира крај првог полувремена.

У другом полувремену Грађански се трудио да изједначи, али без успеха.

Код Грађанског су сви подбацили. Нарочито су били слаби Миловановић III, Иванић и Провин у фору, затим Кароји на месту левог бека док се у фору поправио. Од гостију можемо споменути као добре оба крила и леву полутку. Једино оправдање за овај пораз је тај, што је Грађански изашао са пет резерви.

Најбољи човек на терену био је десни халф Грађанског Рељин, који је својом бриљантном и паметном игром задивио. Судија Радовановић објективан, али спор у одлукама.

Ч. М.

У пару реда...

Спортске вести са свих страна

Школа за телесно васпитање отворена је 10 о. м. у Београду.

Пунчец је на турниру за првенство Пацифика у Лос Анђелосу дошао до финала, где је најзад подлегао Аустралијанцу Бромвичу са 6:8, 6:0, 6:2 и 6:4.

Ференцварош води у првенству мађарске лиге са 8 бодова, за њим долази Електромош са 6, Ујпешт са 5 итд.

Италијанско првенство: Лацио — Ђенова 4:1, Јувентус — Модена 1:0, Милано — Бари 4:1, Новара — Фирентина 2:1, Болоња — Торино 3:1, Венеција — Триестина 3:1, Рома — Наполи 1:0 и Амброзиана — Лигурија 2:0.

1.000 динара добиће наши играчи, сваки појединац као премију у случају победе над Немачком.

У провинцији Суботичког потсавеза у прворазредном првенству сада се налази на челу Бездански спортско удружење на основу боље голдиференције, испред старобечејске Славије.

Загребачке даме победиле су у недељу београдске даме у лакој атлетици са 27:24 бода.

Изврш. бр. 231/1939 год.

ОБЈАВА О ЈАВНОЈ ДРАЖБИ

Потписани судски извршитељ у смислу §-а 102 зак. чл. 60 из 1881 год. овим објављује да ће се услед одлуке Среског суда у Бачкој Тополи број Гн. 3246/1939 год. у корист тражиоца извршења Тот трг. дрва д. д. из Бачке Тополе заступаног по адв. др. Геровић Јосифу из Бачке Тополе против извршеника из Бачке Тополе ради намирења 3.083 динара главнице и спп. на јавној дражби продати покретнине које су пописане у пленидбеном записнику бр. Гн. 3246/1931 год. и то поименце: 1 комплетна вршаћа машина „Хофер Шранц", 2 шифоњера, 1 кревет, 30 мтц жита, и процењене на 14.200 динара.

Дражба ће се одржати 20 октобра 1939 год. у 15 сати на лицу места у Бачкој Паланци код куће извршеника.

Бачка Топола, 5 октобра 1939.

Јовановић Сава
судски извршитељ

Мали огласи

КУЋУ У НОВОМ САДУ
Видовданска ул. 35, продајем. Упитати кућевласника. (2566)

ЈЕФТИНОЋА ТАШНАМА
због слабости, до 1 новембра. Штелаже продајем. Пашићева 12. (2571)

СТАН СА 2 СОБЕ
целокупним комфором у Новом Саду Приморска 28 одмах за издавање. Информације у канцеларији Е. ЛЕВЕНБЕРГЕР, Железничка 1. (2544)

ЈОРГАНЕ — ДУШЕКЕ
израдиће Вам добро и јефтино јорганџиска радња Мише Милићев, Нови Сад Краља Петра II бр. 39. (2350)

КРОЗ НОВИ САД

Библиотека Матице српске отворена од 8—12 и 15—17 часова. Музеј Матице српске отворен од 11—12 часова.

УРАНИЈА

11—15 окт. Премијера велефилма по новели Л. Гангхопера

Пролетње олује

који се одиграва у прекрасној природи Баварских Алпа
Ханси Кнотек, Виктор Стал, Ханс Рихтер

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ
Од 7 до 13 октобра

Апотека Гросингер Мр. Јована, Краља Петра ул. бр. 30. Телефон 27-40.

Апотека Михелс Мр. Јулија, Краља Петра II 70. Телефон 29-51.

Апотека Насл. Житровића, Петроварадин.

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА „Кнез Милош" Ш. Д. Б. НОВИ САД, Краља Александра 21. Телефон 20-20 и 32-42. — Код филијала: СОМБОР Телефон 69. — СМЕДЕРЕВО: Телефон 47. КРАГУЈЕВАЦ: Телефон 88 и ПЕТРОВГРАД: Телефон 169. РУМА: Телефон 39 и БЕЛА ЦРКВА: Тел. 40.

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ И УМРЛИ

Рођени су: Новак, син Адама Николића, надничара, и Зорке Коломпар. — Миљана, кћи Радована Ђакова, град. чиновника, и Мирјане Славујевић. — Естер, кћи Шандора Фехера, столара, и Жуже Боди. — Ференц, син Мате Ринд, месара, и Рожи Варге. — Јосип, син Јулије Фаркенштајн, домаћице.

Венчања није било!

Умрли су: уд. Софија Харнаш, р. Блуменштајн, домаћ., 73 год. — Стеван Малчић, ученик, 11 год. — Алфред Бергер, дентист, 62 год. — Јелена Панаотовић, дете, 20 дана. — Катица Пап, р. Керекеш, 70 год.

НОВОСАДСКА БЕРЗА

Нови Сад, 11 октобра

У берзанском промету закључено је данас:

ПШЕНИЦА: Откупне цене Привилегованог а. д. за извоз.

РАЖ: бачка 127—129.

ЈЕЧАМ: бачки и сремски 142.50 до 145.

ЗОБ: бачка, сремска и славонска 140—142.

КУКУРУЗ: бачки 110—112. паритет Инђија 110—112.

БРАШНО: 0гг и 0г бачко и банатско 230—240, број 2 210—220, број 5 190—200, број 6 170—180, број 7 145—155, број 8 117.50—122.50, 0гг и 0г сремско и славонско 227.50—237.50 број 2 207.50—217.50 број 5 187.50—197.50, број 6 167.50—177.50, број 7 142.50—152.50, број 8 117.50—122.50.

МЕКИЊЕ: бачке 106—108, сремске 106—108, банатске 104—106.

ПАСУЉ: бачки и сремски, бели без вреће 315—325.

МАСТ: у кантама по 25 кг., бруто за нето 1475—1500

ТЕНДЕНЦИЈА: непромењена.

ПРОМЕТ: средњи.

Данас сам одлично ручао у ресторану „Спомен-дом" Пробајте и Ви!!!

Руска колонија у Н. Саду одржала је петогодишњи свечан помен Блаженопочившем Краљу Александру

Поводом петогодишњице смрти Блаженопочившег Витешког Краља Александра Првог Ујединитеља новосадска Руска колонија, у руској цркви, одржала је парастос.

Служио је свештеник цркве г. Ѳ. Самсонијевски, а одговарао Руски црквени хор под управом г. Григорјева.

Црква је била препуна. Присутни су били претставници свих руских организација.

После парастоса, по иницијативи Руског отсека Соколског друштва, одржана је у Руском официрском дому комеморативна седница. Старешина Руског отсека Соколског друштва г. Ф. Калишевски одржао је пригодан говор, у коме је подвукао да је Блаженопочивши Краљ показао много љубави према Русима и стога он остаје незаборавaн у срцима захвалних Руса. После тога комеморативни говор одржао је старешина Руског отсека Соколског друштва Суботица г. Јордан.

Руски хор, под управом г. Григорјева, отпевао је Вечнаја памјат Великом Краљу Мученику.

Почев од суботе, 14 октобра па надаље свакодневно свирање и певање у **РЕСТОРАНУ СПОМЕН-ДОМ** дугогодишњи ЉУБИМАЦ ЗАГРЕБАЧКЕ ПУБЛИКЕ, ПРИМАШ И ОДЛИЧАН РАДИО-ПЕВАЧ ЗАГРЕБАЧКЕ РАДИО-СТАНИЦЕ

г. Витомир Станковић

са својим салон оркестром.

Одбор за сузбијање скупоће и несавесне спекулације позива грађанство да га својим информацијама помогне у раду

На основу Уредбе о сузбијању скупоће и несавесне спекулације, претседник општине г. др. Милош Петровић, као што је „Дан" јавио, именовао је чланове одбора који ће имати задатак, поред контроле над одржавањем правилника, да утврди максималне цене важних животних намирница. У одбор су ушли претставници произвођача, трговаца и потрошача. На челу одбора је потпретседник општине г. др. Обрад Милутиновић,

Данас пре подне одржана је прва седница Одбора, под претседништвом г. др. Обрада Милутиновића, на којој је узео учешћа и претставник полицијске власти, г. Миодраг Цанковић, шеф Полиције места Управе полиције, као и шеф Првостепене обртне власти Градског поглаварства, саветник г. Душан Радуловић, деловођа и референт тога одбора.

Одбор је решио да упути апел на власнике свих оних радња које предвиђа правилник о сузбијању скупоће и несавесне спекулације да на видном месту истакну цене својој роби, јер ће се у противном против њих покренути поступак у смислу Уредбе, која предвиђа енергичне санкције.

Истовремено се скреће пажња грађанству и потрошачима да одбору достављају своја опажања у вези са применом уредбе. Одбор, наиме, може једино онда ефикасно да брани интересе потрошача, ако они или усмено или писмено достављају податке о трговцима који не раде у духу Уредбе. Писмене и усмене пријаве упутити г. Душану Радуловићу, саветнику, шефу Првостепене обртне власти. Канцеларија г. Радуловића налази се у Градском поглаварству, у Краља Петра I улици, на првом спрату.

Грипа долази зато набавите **Дигрипин!**

ДИГРИПИН

је одлично средство против грипе, главобоље, којавице, кашља, реуме и других болова.

Производи: Апотека Мг. Ј. ДИВИЛД, НОВИ САД
Добија се у свима апотекама.

Рег. оглас под С. бр. 21488-39

У Новом Саду је почело дељење помоћи породицама лица на војној вежби

Као што је познато, Градско поглаварство материјално помаже породице сиромашнијих грађана, који се налазе на војној вежби. До данас је, како сазнајемо, исплаћено 18.250 динара.

У смислу Уредбе о помагању оних који се налазе на војној вежби, образован је специјални одбор. Претседник одбора је судија Среског суда г. Стојан Радовић а члан градски већник г. Јован Вучков. Трећег члана Одбора одредиће Пореска управа.

Одбор ће ускоро отпочети са радом те ће женама грађана на војној вежби исплаћивати дневно 8 и по детету 3 динара дневно. Уколико војник на вежби издржава и своје родитеље и они ће примати помоћ дневно 8 динара.

Они који имају право на помоћ могу се јавити сваког дана, пре подне, у Градском поглаварству, у соби број 9. Чиновници одмах узимају податке а помоћ се исплаћује путем Поштанске штедионице.

АПОЛО

Први амерички филм са чаробном европском звездом ИСОМ МИРАНДОМ

Хотел Империјал

Рај Миланд-Ернест Веребеш

ОДЕОН

Дупли програм, две премијере

1. Ружа из Рио Гранде

Мовита-Антонније Морено

2. Жена се продаје

Одличан филм на шпањолском језику

РОЈАЛ

Валас Бери у филму

Тигар Аризоне

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Претседник општине г. др. Милош Петровић, у пратњи шефа кабинета инж. г. Милутина Татића, данас пре подне отпутовао је у Београд службеним послом.

Поравнање ван стечаја отворио је новосадски Окружни суд на молбу г. Стевана Ерора, трговца из Новог Сада. За судију поравнања одређен је г. Славко Сиришки. Управитељ је г. др. Иван Нађ, адвокат. Рочиште ће се одржати 20 новембра о. г.

ПАЖЊА

Снимци са открића споменика Светозара Милетића, могу се добити у фотостудији „РОЈАЛ" Трг Ослобођења 2.

Редовно купање у Новосадској јодној минералној води чува Ваш организам од реуме

Siera радио купите и Ви — води и ове године у квалитету и репродукцији

На дугорочну отплату продаје:
РАДИО-ЛУКС, Краља Александра 24
ГЕЛБ, електроподузеће Краља Петра II ул. бр. 23.

Ви ћете се осећати угодно ако против знојења будете употребили:

„ЕКСТРАВИТ"

Добија се у дрогерији „ХИГИЕА" К. Живојновић, Нови Сад Трг Ослобођења 2.

САЛОН ЗАГОРКА

Нови Сад, — Железничка ул. 34/I
Мидери по најновијој моди и по мери
Женско и мушко рубље
Солидне цене. — Прворазредни рад.

ПРИМОРСКА 28

стан са две собе и конфором 800 дин. месечно, за издавање. (2581)

Оглашујте у „Дан"-у

Власник за ДАН к. д.: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ, главни уредник, Стевана Бранковачког 11. — Ротациона штампа: ДАН штампарско-издавачко предузеће Краља Александра 1.